

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általatos katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhöz, 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak:
Egészévre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség: Jókai-utca 10.
Kiadóhivatal: Számmeir Imre könyvnyomdája.

A kárörvendők.

Utóbbi időben a Lepsényi-féle huszonkilencz kenény pontozatok révén, no meg talán egyéb okokból is, melyekről az illetők tudnak legjobban, hovatovább mind több és több szó esik tekintélyes és kevésbé tekintélyes újságok hasábjain a néppártokról.

Daczára annak, hogy legújában egy őszinte tószájában maga Horánszky is megtompította a különféle pártok által agyonkritizált beszámolójának a néppárt ellen fordított élet, kegyesen megengedve egy erkölcsi alapokon nyugvó párt létjogosultságát: az egymással is homlokegyenest ellenkező nézetű és elvű emberek és pártok még mindig e kérdés fölött morfondiroznak, nagy buzgalommal folytatva teljes felesleges és haszontalan munkájukat.

Maga a kitartás és alaposág, melylyel ezt cselekszik, valóban bámulatraméltó.

Ők sokkal jobban ismerik a néppárt elveit, sokkal jobban tisztában vannak tendenciáival, mint maguk a párt vezetői; voltunk már nemzetiségekkel paktáló, svarczgelb, sötétlelkű hazaárulók, újában lettünk szocialisták s ha így haladunk, leszünk még anarchisták, nihilisták s a jó Isten a megmondhatója még miféle „isták“.

Nagy örömmel ragadnak még minden kis alkalmat, hogy abból a néppárt oly

epedve várt felbomlására következtessenek; a Haydú kérdés hamar elült, nem volt alkalmas vérmesebb remények felkeltésére és ápolására, azért most kértszeres örömmel üdvözlük a szerencsétlen Lepsényi nagyhangu berzenkedését, mely némelyek jóstehetsége szerint immár végleg eldöntötte a néppárt sorsát s eljuttatta a pártot oda, a hova már régen el kellett volna érkeznie, a felbomláshoz.

Hallunk azután jó katolikus szírhangozatokat is, melyek nevékhöz híven a mindent szanáló autonómia létesülésébe helyezik összes bizalmukat, levonva ebből az egyedül üdvös tanulságot: a néppárt fölösleges.

Nem ugy édes urak!

Az autonómia, ha ugyan létesül, mihez tekintettel a szemben álló különféle érdekek küzdelmére még igen sok kétség fér, nem lesz politikai párt; s hogyha töle sok jót várhatunk is, nem remélhetjük azt, hogy az egyházunkon törvényhozásilag ejtett sebeket orvosolni fogja, nem remélhetjük, hogy Magyarország szegénysorsu lakosságának érdekeit felkarolja, hogy a politikába beviszi azon tisztességes elveket, melyeket hazánk törvényhozása a liberalizmus hosszú és áldatlan uralma alatt oly sajnosan nélkülözött. Mindehhez politikai párt kell, melyet már jellege és rendelkezése arra utal, hogy e kérdésekkel foglalkozzék.

Számító érzések.

Iru: Bede Jób.

I.

A kis Eiper Ferenczné (miután Eiper tanárt eltemették) maga köré gyűjtötte a gyermekeket. A legnagyobb, kit kényeztető néven már a familiáris pikniken Galambkának hívtak, nagyon kisírt szemekkel ült a földszintes uriház ablaka mellé és egyre sóhajtott:

— Oh, papa, papa, a te leányodat hogy itt hagytad!

A többiek hárman sokkalta kisebbek voltak. Ők nem értették az egész dolgot: a beteg papa csöndes elhalálzását és a temetést, melyen olyan bú, ismeretlen éneket énekeltek egész komoly nagy emberek; azonban egy bizonyos: az tudniillik, mindnyájan szép új fekete ruhákat kaptak és gyászszallagokat a mikkel játszani lehet.

— Olivér, hé, te Olivér! — kiáltotta (yuri, — a szallagokat kössük egy végtébe. Lovasdit fogunk játszani.

Valóban lovasdit is játszott volna itt a tömjénillattól még átítatott halottas szoba szomszédjában, azonban az ajtón kopogtak;

Örömmel látjuk ellenfeleink őszinte érdeklődését irántunk, ebből látjuk, hogy vagyunk, és jobban vagyunk mint sokan szeretnek.

A Cassandra jóslatokban meg csak gyönyörködjenek, ha úgy tetszik és meritsenek erőt ezeknek alaposágából a jövő küzdelmeihez. Elvégre, „de gustibus...“

Egy megjegyzésünk azonban mégis volna megszívlelésül. Kár a néppárt kebelében esetleg előforduló differenciákat, egyes emberek összeférhetlen természete vagy feltűnési viszketege által felidézett meglehetősen jelentéktelen eseményeket olyan sóvárogva lesni, s azokhoz olyan vérmes reményeket fűzni. Hagyják csak a magunk dolgának elintézését mireánk, biztos a reményünk, hogy ha bizonyos pártok ötvenféleképen összeeszev, kibékülve, majd újra összegabalyodva, egymást gyanúsítva és szapulva a világ legnagyobb bámulatára még mindig léteznek, nemcsak léteznek, de sarkantus szízmában, fejükön árvalányhajjas pörge kalappal, még mindig nagyszámu hallgatóság előtt hangoztatják jelenleg legalább is meglehetősen kétes értékű, 32 év alatt egy lépéssel előbbre nem vitt elveiket; meg fog élni egy kis ideig az a párt is, melynek gyökere mélyre nyul le az emberek, a kor és társadalom szívéig s onnan meríti erejét a reá várakozó küzdelmek éiviseléséhez.

idegenek jöttek, ilyenkor pedig a gyermekeknek csöndben kell lenniök. Hát félrehúzódtak az ablakhoz a síró Galambka mellé, ki felett az őszi verőfény ragyogása, a gyászfátyol sötétjében szövédvé, sárgás glóriát alkotott.

Az idegenek, a kik bejöttek, iratokat hoztak. Ezeket letették az asztalra, míg az egyik előbbre lépett és szólott:

— Nagyságos asszonyom, bocsánatot kérek, hogy ilyen szomorú időben... A leszámító intézetnek kétezer forintos követelése... Biróságilag megítélve...

— Foglalnak! — kiáltott közbe az asszony.

Egészen belesápadt.

— Soha itt nem foglaltak, Istenem! Mit tudom én...

— Sajnálom, nagyságos asszonyom, borzasztó kellemetlen kötelesség, tessék elhinni.

Már irni kezdték a butorokat. Most belépett Hell doktor, az elhunyt Eiper tanár asszisztense, egy magas, szőke finom arcú fiatalember.

— Hell, édes Hell, — fordult feléje az asszony, — nézze, itt foglalnak, segítsen, ne engedje.

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCZÁJA.

Ne szólj az őszyről . . .

Ne szólj az őszyről én szerelmemem

A míg virít a rózsza,

S míg elmegyünk mellette csendesen,

A legszebbet szakajtsd le róla!

Ne félj, a bokron még elég marad,

S ha újra erre járunk,

Még bimbót is találsz a lomb alatt —

Ó lesz nekünk még sok virágunk!

S még akkor is, ha jó a hervadás

És mind meghalni látod,

Még megmarad az a vigasztalás,

Hogy együtt téptük a virágot!

Antoniusz.

STEININGER SÁNDOR divat-, vászon- és fehérmű üzletében a legdivatosabb őszi és téli kelmék, kitünően mosható francia pargetok nagy választékban, rendkívül olcsó árakért szereshetők be. Kész női és gyermek felöltők, szörme és szövet gallérok, remek választék és feltűnő olcsó árakért szintén **Steininger Sándor Székesfejérvár, Nádor-utca 2. számú** üzletében kaphatók. (Polák cipész átellenében.)

250. — 3

Mai lapunk 8 oldal.

— **A néppárt egysége.** Egyes lapok egy hét óta állandóan hirdetik, hogy a néppártban szakadás állott volna be. *Lepsényi Miklós* ugyanis, akivel a Zimándy — *Lepsényi* — *Olay*-heczcz óta a néppárt minden összeköttetést megszakított, lapjában egy új 29 pontból álló programot állított össze, amelyről azt hirdetik egyes lapok, hogy azt több néppárti képviselő is elfogadta és aláírta. *Zichy Nándor* gróf már a múlt héten kijelentette Érsék-Ujvárt, hogy ez új programhoz a néppártnak semmi köze. Most pedig, f. hó 15-én az országgyűlési néppárt ülést tartott, melyből a következő, valamennyi néppárti képviselő által aláírt nyilatkozatot adták ki:

Mi, a néppárt alirított országgyűlési képviselői, minden félreértés, gyanúsítás és föl is merült ráfogatásokkal szemben ezenel kijelentjük, hogy mi a néppárt eredeti, országos értekezletén megállapított s 14 pontba foglalt programjától eltérni soha és semmiben sem kívántunk, annak bármily nemű megváltoztatására, megcsönkítésére, vagy megtoldására nem is gondoltunk és így a *Lepsényi Miklós* orsz. képviselő ur által önkényleg összeállított és hirdett 29 pontos új programot sohasem helyeseltük, alá meg annál kevésbé irtuk, hanem ellenkezőleg annak több pontját mindig helytelenítettük, ma is ugyanazt cselekedtünk és megbotránkolásunkat fejezzük ki azon méltatlan támadás fölött, melylyel ő lapjának legutóbbi számában *Zichy Nándor* és *Eszterházy Miklós* Móríc gróf urakat illeti.

Budapest, 1899. szeptember 12-én tartott pártértekezletükön.

A püspöki konferencia.

A magyar katolikus egyház főpapjai összegyűltek Budapesten, hogy a kereszténységnek Szent István apostolágával hazánkba történt behozatalának kilencszázados hálaünnepét a katolicizmus felvirágoztatására rendelt intézmények approbálásával tegyék emlékeztetessé. Az értekezletről a következőket jelentjük:

A szöke Hell doktor a kabátja ujjával körülgette a czilinderét s zavartan dadogott:

— Bizony segíteni én a körülményen, szerény nézetem szerint, aligha volna emberi gondolkodással felfoghatóan lehető. Valamint azonban úgy gondolom, szerény nézetemmel a mellett foglalok állást, hogy a megboldogult tanár ur üzleti ügyeibe a telep gazdó *György János* lévén beavatva: ő utána kellene küldeni.

Aztán félre fordult s úgy nézte a falon a „Magyarok bejvetelét“ ábrázoló fametszetet, mintha éppen Dél-Ausztráliából érkezett volna s most kezdené tanulni a históriát.

— Galambka, Galambka, — szóló Eiperné a leányához, — szaladj hamar, hívjad *György János* bácsit.

Galambka azonnal el is szaladt. A három idegen valamivel mérsékeltbb gyorsasággal folytatta a tárgyak becslését és felírását.

Délután öt órakor történt ez. A szobaleány pontosan, mint tizenhat év óta pontosan ebben az órában, behozta a teát, sonkaszeleteket, meg a piritott kenyéret és vaját. És Hell doktor, mint rendesen, odaült, szembe az asszonnyal, a téázó asztalhoz. S az asszony, úgy mint máskor, hozta a szivardobozt és elejébe tette.

Mert csak novellairók gondolhatják a dolgokat akképen, hogy egy haláleset felforgatható az ilyen rendben tartott házat. Vannak szokások, melyeket a legnagyobb katasztrófák sem hamvasztanak el, kicsinységek, a mik reflex tulajdonokká változnak. Ilyen mindaz, a mihez az inynek és az ember önzésének köze van; főképen az uszonna s általában az étkezések.

Vassary Kolos hercegprimás a magyar püspöki kart e hó 14-én tanácskozára hívta meg budavári palotájába. A püspöki kar tagjai már délelőtt fél tíz órakor kezdtek gyülekezni a primási palota fogadótermében. Pontban tíz órakor lépett a terembe a hercegprimás, a kit az egyháznagyok hódoló tisztelettel üdvözöltek. A tanácskozás nyomban megkezdődött. Az elnöki széket *Vassary* Kolos hercegprimás foglalta el s rövid imában Isten áldását kérte a tanácskozára. Az elnök hercegprimás a jegyzői tisztségre *Hetyey* Sámuel pécsi püspököt kérte föl. A püspöki kar üdvözlő táviratot küldött a pápának.

A tanácskozáson az összes főpapok megjelentek *Samassa* József egri érsek s a beteg *Zalka* János győri, *Hidassy* Kornél szombat-helyi püspökök kivételével.

A tanácskozás első tárgyaló *Majláth* Gusztáv erdélyi püspök nagy jelentőségű javaslatát a középiskolai hitoktatásról vették elő, melyet rövid vita után elfogadtak. A közös megállapodások értelmében már a jövő évtől fogva a hitoktatást, mint külön szervezett intézményt fogják egyházmegyénként megalakítani, reformálván a hittanár képezést és a hitoktatásnak ellenőrzését.

Második tárgy volt a kath. autonómia, melynek alapelvei fölött hosszú és beható vita indult meg, melyben tevékenyebb részt vettek *Schlauch* Lőrinc bíboros varadi püspök, *Mészlányi* Gyula szátmári, *Hornig* Károly báró veszprémi, *Steiner* Fülöp székesfehérvári püspökök és *Fehér* Ipoly főpapát.

A tanácskozás délután fél kettőig tartott.

A tegnapi folytatódó tanácskozáson az autonómiai javaslat felett folytatták az általános vitát, melynek során felmerült annak szükségése, hogy a javaslat több tekintetben módosíttassék.

Ezuttal nem vette a munkálattal részletes tárgyalás alá a püspöki kar, hanem elhatározta, hogy a felmerült kívánalmakat november hó elején új konferencián fogja körvonalozni.

Hallgatag ültek az asztalhoz és csöndesen ettek. Hell doktor gyakrabban feltekintett szembe a viruló asszonnyra. A mi különben az Eiper hónapokig tartó betegsége alatt sokszor megtörtént.

— Helyettesítettek, — így szóló később — az Eiper tanszékében. Azt gondolom, hogy a pályázatot ki sem írják, mert fizika-tanár mostanság kevés van, hanem egyenesen megerősítenek. Oh, sokat fárad az ember az életben, a mig boldogul.

Sőhajtott s megint rápislogott Eipernére. A pillantásai nyilván ezt beszélték: „Te is, te édes asszony, kit úgy szeretek, most az enyém lehetnél. En a te férjed akarok lenni és minden megy tovább rendben, úgy a mint eddig.“

Am a tulsó szobákból mind hangzott a becslők járásának a nesze, meg több hang: „Selyemgarnitúr ötven forint, képkeretek tizenkét forint . . .“ S ez zavarta.

— Istenem, Istenem, — riadt fel az asszony, — mi lesz velem? Ugy látszik, nagyon el vagyunk adósodva s most tönkre jutunk.

Hell doktor bambán nézett maga elé.

— Azt tudni persze, — így szóló, — czélszerű volna.

— Gyermekeim, drága édes gyermekeim! A téasasztal megrezdült, az asszony fejé ráhanyatlott. Sirt, mint egy kétségbesett gyermek, a ki ismeretlen erdőben eltévedt.

A kicsinyek lassankint az anyjuk mellé húzódtak. Most halottáiratás volt. Hell doktor igen rosszul érezte magát. A legszebb asszony is, a mikor sir kevésbé szeretetreméltó.

Egy komoly férfihang szólalt meg most, a *György Jánosé*, ki csöndesen lépett a szobába Galambkával.

E novemberre várható tanácskozásoktól függ, vajjon a püspöki kar elfogadja-e a 27-es bizottság munkálattát, mert ezideig csak nagy általánosságban lehet e javaslatához való hozzájárulását biztosítottnak tekintetni.

A tegnapi vitában felszóllaltak *Schlauch* Lőrinc bíboros, *Dessueffy*, és *Ivánkovics* püspök. Neveztes momentuma volt a konferenciának *Mihályi* Viktor gyulafehérvár-fogarasi érseknek tiltakozása a gör. kath. románoknak az autonómiai szervezetbe való felvétele ellen.

A püspöki kar tudomásul vette ugyan e bejelentést, de illetékellennek vélvén magát annak tárgyalására és minthogy e tiltakozás a királyi elhatározásba is beleütközik, nem foglalkozott a felszóllalással. *Mihályi* Viktor érsek kijelentette, hogy tiltakozását megbízottja által a kongresszuson is megfogja ujitani.

Az autonómiai kongresszus egybehívása mindezek folytán csak deczemberre, vagy a jövő évre várható.

A századévi hódolatra vonatkozólag helybenhagyta a püspöki kar az országos bizottság jelentését.

A magyar kereszténységnek kilencszázados jubileumának megünneplésére Szent István napját jelölte ki a püspöki kar s kifejezte óhaját, hogy ez országos ünnep minél fényesebbé tétessék.

A tanítói segélyalapok egyesítésének ügyét levették a jelen tanácskozás napirendjéről és így a konferencia délután egy órára véget ért.

Iparosok nyugdíja.

(—) A létért való küzdelemből az iparos is kivieszi a maga részét. Dolgozik, izzad, fárad, küzd és remél, ez ő szerepe. Ez a keresztény remény tartja őt vissza a csüggedéstől.

De a kigyó ő körülötte is settenkedik. Az izgatás ha nem is vesz rajta erőt, mégis megzavarja az esztét. A jövő aggodalommal tölti el

— Ne sirjon, nagyságos asszonyom, — hallatszott a szava, — már nyugodt lehet. Az adósság ki van fizetve; a végrehajtók már el is mentek.

El is mentek bucsuzatlanul.

II.

György János nem is várta, hogy biztassák, leült egy székre közel az özvegyhez. Homlokát és arczát kendőjével megtörülte. Ez nem valami elegáns dolog, de hát ő igen sietve jött és felhevülten gyorsan igazított volt a követelő végrehajtókkal.

Barna, nagy arca igen jóságos kifejezésű volt és komoly szeme is szelid inkább, mint szomorú. Széles válla valamennyire mégis megrengett, mikor az asszonnyhoz közelebb hajolt.

— Bocsnátot kérek, nagyságos asszonyom, — így szólott, — nekem kötelességem lett volna azonnal felvilágosítani az elhunyt hagyatékaíróról, de a számadásokat előbb rendeznem kellett.

Az asszony nagy, meleg szeméit ráemelte. — Bajok vannak; édes *György* ur, nemde, sok baj van?

Belekapaszkodott ezekbe a szavakba s újra meg újra mondta:

— Bajok ugy-e?

Hell doktor felemelkedett:

— Talán én most mennék? Talán ajánlanám magam? — kérdezte.

— Nem, nem, — marasztalta az özvegy, — maradjon csak tanár ur, tessék csak nyugodtan folytatni az uszonnát. En azonnal szabad vagyok; egy percze kérek csak bocsnátot.

Az uszonnát nem is lehetett csak úgy otthagyni. Hell tehát a helyén maradt.

lelkét, egyetlen reményét a socialisták kábatana akarja összezúzni, mely a jövő biztosítását a törvénytelen eszközök alkalmazásában véli feltalálni. S mellette iparosainkat a jelen élvezetébe hajszolja bele, úgy hogy az agg iparosnak — miután késő öregségére a felforgató tanok hiábavalóságából és káros voltából kiábrándult, — a koldusbot lesz támasza s a kétségbeesés a kísérő társa.

Iparosaink megmentésén fáradozunk erkölcsi kötelességünk. De jövőjüket biztosítani, öregkorukban a koldus kenyér helyett tisztességes megélhetési módot, nyugdíjat nyújtani, erről gondoskodni az ő kötelességük.

Ily irányban a tanácskozáskor megindultak már az országos ipartestület kebelében, a nagyváradi kongresszuson is tárgyaltak róla, míg a „Délmagyarországi iparszövetkezet“ egyik céljálul tűzte ki az aggkorbiztosítás életbe léptetését elősegíteni. Eddig még csak ők foglalkoztak ezen kérdéssel, igen helyesen cselekedtek, ők érzik a bajokat, ők kérhetik és kezdeményezhetik az orvoslást, mert néma gyermeknek anyja sem érti a szavát.

Az iparosok nyugdíjának létrehozására két út van: a kormány beavatkozása vagy pedig az önségély.

A kormánytól kérni e dolgot nagyon könnyű, de megkapni sokkal tovább tart, mint egy óriási hegyet taligákkal elhordani. Az iparosok kérelme nem lenne jótalan, mert ők is e hazának polgárai és munkásai, mint a miniszterek, az államhivatalnokok, katonák, kiknek számára a kormány a nyugdíjat megszavazza az adófizetők filléreinek hozzájárulásából. Ezt az utat még sem tanácsoljuk, hátha az iparok nyugdíja korteseszközzé válnék.

Hanem igenis tanácsoljuk és ajánljuk az önségélyt, a mely független a vizontszolgálatot váró befolyásoktól. Példa erre a papok, a jegyzők, a póstamesterek stb. nyugdíja, kik azt függetlenül a saját filléreikből hozták létre. Elvonták maguktól filléreiket, hogy a jövőben

Különbben is kezdte érdekelni a mit György János mondhat. Hogyis ne. Ez a nagy szál parasztember csak betoppan ide és számadásokat hoz és bizonyos kötelességeket emleget az özvegygel szemben, a ki pedig mindenestre az övé lesz. Olyan bizonyosan az övé lesz, mint a katedra, melyre a pályázatot ki sem fogják írni.

Bajok, asszonyom, — folytatta megnyugtató hangon György János, — bajok nem lesznek. Egyszerű csak arról van szó, hogy az elhunyt Eiper tanár ur gyümölcsöse némely beruházásokat vett igénybe az utóbbi időkben. Az Eiper-féle körtéket és almákat fel kellett frissíteni; többet kellett költeni a kivitel érdekében a reklámokra. És így ez elfoglalta a mi figyelmünket, hát elfeledkeztünk az időleges kölcsönök rendezéséről. Azonban minden rendben lesz. A mi követeléseinket behajthatjuk, a hiányokat azonnal fedezhetjük s a huszonnal, ha parancsolja, elszámolhatok.

A nagy iverket, óriási számadásokat azonnal le is terítette az asztalra. Az özvegy félretolta téás-csészéjét, hogy a György papirjai több helyet kaphassanak.

Uj világ nyílt meg most előtte. Ő, ki eddig egyébről semmit se tudott, csak hogy színház és koncert-toálettekre, séta és látogató-öltözékekre, bál ruhákra, a lakás gyönyörű berendezésére, a gyermek uri neveltetésére, de még minden szeszélyre is bőven kap pénzt az uratól: most felvilágosodott, hogy a kényelem és jó mód korántsem a tanári fizetésből telik, hanem azokból a gyümölcsüzletekből, melyek miatt őket tréfásan körtvés Eiperéknek is szokták nevezni.

A nagy gyümölcsösök, a mik a közeli

segíthessenek magukon, hogy jövőjüket biztosítsák.

Ezeknek mintájára iparosaink is az önségély útján, az önmegadóztatás által létrehozhatnák azt az alapot, melynek kamatai elagott iparosok, azok özvegyeinek és gyermekeinek jövőjét biztosítan. Ennek erkölcsi és anyagi haszna lenne. Az iparos nem sietne élni, s jó erőben, jó kedvvel végezné a munkát, melynek meglenne a becsé.

Milyen módzattal lehetne az alapot összehozni, milyen kulcs szerint lehetne a be- és kifizetést megállapítani, ez az iparosok dolga, ők ismerik helyzetüket és szükségleteiket. Mi ez eszmét fölvetettük, illetőleg pártoljuk, lesz-e eredménye, ez már iparosainktól függ.

Ha nem lehet megyszerzte a mozgalmat megindítani, mozogjanak városunk iparosai, mert az idő siet, a szabad és gyáripaszti-tása is rohamosan halad előre, csak a szabadipar törvény revizója késik, a mig pedig ez késik, addig iparosaink a jövőt mindig súlyosan fogják megérezni. Fagjanak tehát maguk iparosaink kezét, hogy jövőjüket maguk biztosítsák.

Ott van az ipartestület, mely ne csak beiratásokat eszközöljön, ne csak panaszokat vegyen föl, hanem legyen iparosaink javának előmozdítója, mozgó ereje; annak a keblében induljon meg az együttes mozgalom az iparosok nyugdíja végett.

UJDONSÁGOK.

— Püspöki körlevél. Dr. Steiner Fülöp Ó Méltósága a napokban adta ki XIV. számú püspöki körlevelét, a melyben megemlékezik az augusztus 28—szept. 1. tartott papi szentgyakorlatokról és közli azon beszédét, melylyel a lelkigyakorlatokat bevezette. Azután concursus hirdet a pilis-szent-lászlói, gánthi, kutii, balinkai és zámoslyi plébániákra, továbbá a sziget-szt-mártoni kántortanítói állomásra 424 frt 30 kr évi jövődelemmel f. hó 25-éig. A

talvakban vannak, adták neki az élet kényelmét és szabadították meg a gondoktól.

Ő, a ki eddig azt hitte, hogy ha a divat kívánságainak, a jó társaságok szabályainak eleget tesz s némi inyczségekről az ebédhez és az uzonnához gondoskodik, az élet köteleit híven teljesíti: most azt érezte, hogy rászakad egy sereg szám. Mind súlyos, érthetetlen számok fogják körül és zsonganak a fejében, melyeket György János a papirokról magyaráz, minthogy térje üzleteit György János vezette.

Milyen más beszéd ez, mint a minőt ő hallgatni megszokott így uzsonaközben. Hisz Hell, az ő hűséges mulattatója, fizikai tanár létere is, vele csak poétikus dolgokról, versekről, zeneművekről és szindarabokról beszélt.

Ah, milyen szomorú lesz az ő özvegyi élete, ha ezután mind maga kell, hogy törődjék a számok eme hosszadalmas tömkelegével.

Hell lehajolt az uzonna fölé és koronként egy-egy pohár vörös borral üzte az unalmat. Igyekezett az asszonynyal meleg pillantásokat váltani, ezuttal azonban ez nem sikerült: ő egészen belekábult a György János előterjesztéseibe.

Már este is lett és az utcáról a színházba menő kocsi robogása hallatszott. Nagy kék lámpákat hoztak be.

Végre is asszonyom, — így szólt György János, — a mint hallani méltóztatott, minden rendben van. Ha szabad a következőkről is tájékoztatom, biztosíthatom, hogy a gyümölcsös hova tovább jövődelmezőbb lesz; egy év alatt az új hasznok behozzák azt az ötvenezeret, a mit a megboldogult tanár ur a Galambka hozományának szánt.

plébános vizsgák idejét f. hó 26. és 27-ére teszi és végül néhány könyvet ajánl papsága figyelmébe.

— Bérmlás. Dr. Steiner Fülöp megyés püspök ur Ó Méltósága a bérmlás szentségét a csepel-szigeti esperesi kerület községeiben a következő napokon fogja kiszolgáltatni: Szeptember 24-én Ráczkevény, 25-én Sziget-Ujfalu, 26-án Csepén, 27-én Tökölén és 28-án Csepelen.

— Egy hitközség ünnepe. Kálozról kaptuk a következő sorokat: 150 éves fenállásának évfordulóját ünnepelte e hó 10-én a kálozi róm. kath. hitközség közönsége. A csendes, inkább egyházi körben lefolyt ünnepélyről a következőket jelentjük: az ünnep előestéjén mozsári lövések és barangzúgás — mely másnap a reggeli órákban megismétlődött — hirdette a népnek az ünnepnap beköszöntét. Az ünnep napján d. e. 9 órakor az iskolahelyiségben ünnepélyes diszköngyülés tartatott, melyen Radnich Imre helybeli plébános és iskolaszéki ülnök változta a plebánia és templom alapítása előtti és utáni, a hitközség beléletére vonatkozó fontosabb eseményeket. A plebániát a községnek maig is nagybirtokosa a Zichy család egyik őse, gróf Zichy István szervezte, ki a templomot az 1749. évben megépítette, godoskodván annak minden szükségességgel való ellátásáról. A közgyűlés befejeztével az ünneplő közönség, a már zsufolásig megtöltött templomba vonult háláadó isteni tiszteletre. Délben ebéd volt a plebánián, melyen a község intelligentiája vett részt. Nem mulaszthatjuk el annak megemlékését sem, hogy hitközségünknek szeretett és buzgó plebánosa ez alkalommal e kálozi róm. kath. iskola javára 150 forintos alapítványt tett, a melyet a jövőben évenkénti adományával annyira gyarapítani óhajt, hogy egykoron a kamatok felhasználásával a hitközségnek iskola fenntartására külön kiadása ne legyen. A nemes cselekedet, mely önmagát dicséri, nem szorul dicséretre.

— Névmagyarosítás. Haas Márton usztiméri illetőségű väci lakos vezetéknevét belügyminiszteri engedéllyel „Hajnal“-ra változtatta.

Az asszony kipirosodott.
— Kegyed tehát, — szolt közbe, — erről is beszélt a férjemmel?
— Emlegette volt többször.
— És ön biztos a számaiban?
— Teljesen bizonyos vagyok benne, hogy nem csálnak.

Abban is maradt volna a beszéd, mert mindaketten elhallgattak. Az asszony odanyújtotta a kezét György Jánosnak, megköszönve a sok fáradozását. Hell csodálkozva félrehúzódt a ablak mellé, a hol Galambka az utca gyorsan változó elevenségét nézte.

Későn váltak el.
Eiperné még az előszobából is utánna szólott György Jánosnak:
— Holnap ismét látni akarom. Mindent tisztába kell hoznunk.
Hell aggodalmasan csóválgatta a fejét:
— A számok... A számok... Ezek még legyöznek engem.

III.

Valóban legyöztek.
— Láss, édes Hell, — mondta az özvegy később, — én azt hittem, hogy szeretni fogom magát. De megbocsásson, a gyermekeimet jobban szeretem...
— És férjhez fog menni a számokhoz? — kérdezte kétségbeesetten.

Az asszonyka nem felelt, de így lett.
... Az uszonaidők mégse változtak s Hell továbbra is az asztalnál maradt.

Mert megakarja várni, a mig a Galambka hozománya rendben lesz. Végre is Galambka olyan édesen hasonlít a mamájához.

— Az „Epilogus“ hatása. Fejérvári lapot a városi botrányok óta meg úgy nem kapkodtak, mint szerény lapunknak mult keddi számát, melyben egyik kiváló diplomatánk derített világot a nevezetes Dreyfus-históriára. A polgárságnak különösen egyik osztálya — mely lapunk irányával kezdettől nem látszott rokonszenvezni — olvasta lázas mohósággal a szenzációs Epilogust. Hát ezt elvégre nem találtuk valami különösnek, de annál mulatságosabban lepett meg bennünket a napokban érkezett szép számú levél-melyekben ezuttal *névtelen* urak mondták el vegyes hangú megjegyzéseiket az említett cikkre vonatkozólag. Az egyik — mely Budapestről lett feladva, de valószínűleg itt íródott — egy helyen a következőket írja:

„Bár mozgalom indult meg a művelt nemzetek körében a végből, hogy semmit sem küldjenek a párisi világkiállításra, ezt a cikket mégis kár volna el nem küldeni. . . Íróját bizonyosan nyomban tábornokká neveznék ki a francia hadseregben.“

Nos, ama cikk írója éppen nem vágyik a francia nemzet elismerésére, sem a tábornoki vállbajra; nagyon meg van elégedve a helyzetével. De hogy fölségesen mulattatja ez a prószkölés, melyről híven értesítettük, az már szent igaz. Csak rajta, tisztelt *névtelen* polgártársaink! Tegyétek szová ezt a dolgot a nagyobb nyilvánosság előtt — mint egyik-másikuk kilátásba helyezte — és kérjük, küldjék meg nekünk azt a bizonyos „választ“ (mert minden lapot nem olvashatunk), hogy érdem szerint foglalkozhassunk vele.

— A tanítók ünnepe. Már több ízben tettünk említést ama nagyszabású mozzalomról, melyet tanítóink, élükön gróf *Festetics* taafelgyelével, a jövő vasárnapra tervezett jubiláris ünnepély érdekében folytatnák. E napon üli meg ugyanis a Fejérmegyei Tanítótestület fennállásának negyedszázados jubileumát. Annak idején megirtuk, hogy a rendező, illetve előkészítő bizottság igen változatos programot dolgozott ki s egyben a különböző albizottságokat is megalakította. A meghívókat a napokban már szétküldték s most már módunkban van, teljes képet adni az ünnepségek részleteiről. A táncrendező bizottságot tegnapielőtt este gróf *Festetics* Bennó tanfelügyelő, rendezőbizottsági elnök saját lakásán értekezletre hívta össze, melyen megbeszéltek a multság módozatait. Jó zenéről is gondoskodtak, amennyiben elhatározták, hogy *Darász* Károly kitünő bandáját fogadják meg. A rendezőbizottság tagja, *Herczey* Hugó pedig díjtalanul elvállalta a rendezői jelvények szállítását. A polgári lövészet már nem sokat vesződött a méltányosság kérdésével, mert — jótékony célú ide, jótékony célú oda — meglehetősen összegecskét számított a helyiségért, noha teljesen ingyen átengedhetne volna. No de csak az idő emberelje meg magát a nevezetes napon, akkor aztán sehogy sem kell féltetni a nagystilűnek ígérkező multság sikerét.

A jubiláris ünnepély védnökségét báró *Piáth* Pál főispán vállalta el.

Az ünnepségek sorrendje a következő:

1. *Jubiláris diszgyűlés*. 1899. szeptember hó 24-én d. e. 11 órákor Székestéjérvárott, a vármegyeház nagytermében. Tárgysorozat: 1. *Hymnus*. Éneklő a tanítótestület. 2. *Megnyitó beszéd*. Tartja: *Sárbek* József, tanítótestületi elnök. 3. *Üdvözlések*. 4. *Ünnepi beszéd*. Tartja: *Göbel* János György, örökös tiszteletbeli elnök. 5. *Alkalmi költemény*. Irta: *Chalupka* Rezső, szavalja: *Tóth* Ferencz. 6. *Szózat*. Éneklő: a tanítótestület. A diszgyűlést a Szt. József templomban tartandó mise előzi meg.

II. *Társas-ebéd*. A „Polgári Lövöldében“ d. u. 1 órákor. (Egy teríték ára 1 ft 50 kr.)

III. Délután 3 órákor a „Polgári Lövöldében“ *Séta-Hangverseny és Teke-verseny*. A tekeversenyre és tombola-jegyek ára 20—20 kr. A Lövölde tekepályája a versenyzők rendelkezésére áll szept. 23-án d. u. 2 órától esetleg 25-én este 6 óráig. (Az értékes nyeresémeny tárgyak *Kubik* János, Nádor-u., 11. sz. a levő kirakatában megtekinthetők.)

IV. 1899. szept. hó 24-én, este 9 órákor a P. Lövölde nagytermében tombolával egybekötött *sártkörű táncvigalom*. Belépti-díj a sétatáncversenyre és táncmulatságra: Személyjegy 1 ft., Családjegy (4 személyig) 2 ft 50 kr. Jegyek előre válthatók *Klőkner* Péter könyvkereskedésében. Amulatság jövedelme a Tanítótestület Segélyegylete javára fordítatik.

V. *Rendes évi kögyűlés*. 1898. szept. hó 25-én d. e. 10 órákor a vármegyeház nagytermében. *Tárgysorozat*: 1. Elnöki jelentés az 1898/9. társulati évről. 2. 1898/9. társulati évre vonatkozó pénztári számadások bemutatása. 3. A pénztár megvizsgálására kiküldött bizottság jelentése. 4. Az Eötvös alap és a „Tanítók Háza“ ügye. 5. A központi könyvtáros jelentése. 6. A bíráló bizottság jelentése. 7. Az Országos Bizottságra küldendő képviselő megválasztása. 8. Főpénztáros és ellenőr választása. 9. Indítványok.

— Az Örökimádás templom céljaira e hó 10. és 11-én eszközölt gyűjtés a következő eredménnyel végződött: A *Székesegyházban* begyűlt 95 ft. 76 kr., a *felsővárosi* templomban 8 ft. 84 kr., a *Ferenczrendiek*nél 15 ft. 34 kr., a *papnöveldei* templomban 16 ft. 64 kr., a *ciszterciatáknál* 22 ft. 84 kr., összesen 159 ft. 49 kr.

— *Leomlott boltozat*. Hatalmas roppanás ijesztette meg ma délutél 10 óra tájban a fazekas-utca lakóit, *Krausz* Ignác gabonakereskedő magtárának boltozata omlott össze. A 10. szám ház udvara csakhamar megtelt kíváncsiakkal, kik félve találgatták, vajjon emberéletben nem esett-e kár? A ház id. *Fekete* József tulajdona, ki az épület hátulsó részén levő magtár gabonakereskedőknek adta bérbe. A most beomlott magtárban *Krausz* Ignácznak mintegy 8 vagon gabonája volt elhelyezve, részben a padláson, részben az alsó helyiségben, hol ma akarták folytatni a rostálást. Szerencsére *Krausz* a mai hetivásáron nagyobb mennyiségű gabonát vett és munkásai annak elrakásával voltak másutt elfoglalva, s így eme körülménynek köszönhetik életüket. Az épület elég szilárdan van építve, de a padlást tartó vastag fagerenda ugylátszik már korhadt volt és nem bírta meg a fölötte elhelyezett gabonát. A mintegy 40 négyzetölhnyi terjedelemben leomlott boltozat túrmeleke az alsó helyiségben levő nagymennyiségű gabonát teljesen belepte, úgy, hogy az örlési célra hasznavehetetlené vált. A padlás épségben maradt, mindazonáltal újabb omlástól lehet tartani, sőt a deszkafallal elválasztott Vajda-féle magtár is komoly veszedelemben forog. *Polczér* Péter rendőrkapitány *Winkler* Vilmos főmérnök társaságában megvizsgálta a beomlott épületet és rögtön intézkedett, hogy a veszélyeztetett rész lebontassék. A házigazdának különben másfelől is meggyűlik a baja, mert *Krausz* kártérítési pürt indít ellene.

— *Jóváhagyott alapszabályok*. A pár hónappal ezelőtt *Heltay* Jenő főszolgabíró elnöklése alatt megalakult *sárbogárdi* Sportkör alapszabályait a belügyminiszter megerősítette.

— *Gyakornok felvétel*. Az „Első Magyar Általános Biztosító Társaság“ helybeli főügynökségénél kereskedelmi akadémiát végzett ifjú *gyakornok* felvételük. Az igazgatósághoz címzett kérvények a főügyészségnél adandók be, hol a feltételek is megtudhatók.

— *Borzalmas történet*. Mégis csak becsületesebben dolgoztak azok a sokszor megmosolygott néhai regényírók, a kik a katasztrófára jól eleve elkészítették az olvasó közönséget. Már a regény címének elolvasása után tisztában lehetünk azzal, hogy itt vér fog folyni, de nem kevés; gyilkos villan, pisztoly dörren, esetleg a Szajna, vagy más közönsége-sebb folyó jeges hajjai csapnak össze holmi Alfrédok és Oszkárók feje fölött. Halálhörgés, elfojtott sikoltás, párlógó vér, és végsőhaj — quantum satis. Szent igaz hogy mire az utolsó lapig jutottunk, a néhány száz szereplő közül csak egy maradt életben, a ki a többit elsíratta, hogy aztán az is hang nélkül roskadjon össze a sok hideg tetem fölött. És az jól volt így, kegyetlenül, de becsületesen. Ma a legszengebb irónál is több raffiniát tapasztalunk mint ösztinteséget. Akácziállat, harmatban csillogó napsugárban, vagy napsugárban csillogó harmaton, avvagy egyéb „édes“ hangulaton kezdik s hirtelen, váratlanul bujlik ki a virágból a pók, a levegőből a bacillus s az üde leveleken tánczó szugárból a napsugár. Nos mi megvetjük az efféle praktikákat és mindjárt nevének nevezzük a gyereket. Tehát ime a „Borzalmas történet.“

Idő: ma hajnali három óra. *Színhely*: egy választékosan butorozott hálószoba, az ósváros egyik szépevű utcájának egyik páros számú házában. *Személyek*: egyelőre egy, de szép, söt elragadó asszonyka, illetve, menyecske.

A szép, söt elragadó asszonyka módfelett izgatott. Hogyisne! a virradat közeleg s az a haszontalan ember, már mint Y. ur, a férj, még most sincs idehaza. Vacsora után egy hosszú, de meleg csókkal és azzal az ígérrettel távozott hazulról, hogy félóra múlva visszajön. De még most is késik, s az asszonyka aggodalmas virrasztásban töltötte az éjszakát, még csak közel se járt a megvetett ágyhoz. A mi könnye volt, egy láb meg elsírta s most lázban égő arccal, réveteg szemmel bámul ki a félig nyitott ablaktábla résén az utca titokzatos csöndességébe.

Oh, ilyesmit még sohasem tett vele az a rossz ember! Bizonyosan rossz társaságba keveredett és a galád cimborák fölébesztették benne az alvó orozslánt. Vagy — óh Istenem segíts! — talán valami baja esett . . .

Ha! — csöngötnék!
— Nyiss ajtót hamar! — kiált ki a cselédnek, ő maga ismét az ablakhoz siet. Nem is nyitja, de föltépi az ablakot, mit bánja most, hogy lázas arcát, gyöngye nyakát megcapja a szürös hideg, és kutatva tekint körül.

Két marcsona alak áll a kapu előtt, csöndesen morognak egymás közt, — talán arabusul. Érti is ő azt! De mikor azok megpillantják az alakok kihajló fehér alakot, egyszerre elhallgatnak. Megemelik kalupjukat, aztán szólnélkül távoznak.

. . . Valami sötét, mozdulatlan tömeg maradt a kapu előtt. Egek, mi lehet az?

Az asszonyka hirtelen egy kendőt terít magára s az álmos cseléddel együtt kieszit. Minden tagja reszket s a szive összeszorul . . .

A sötét tömeg ott fekszik, mozdulatlanul. A nyitott ablakból ráesik a lámpafény és a következő pillanatban ráesik az asszony is, szörnyű sikoltással . . .

Az uram! . . . Meghalt! Megölték! Gyarló toll nem tudja leírni a hitvesi fájdalomnak azt a kitörését, a mi most következett. De nem soká tartott. Embertőltilti erővel ragadja meg azt a kuszált fejet, a dermedt vállat, a derekat, a cseléd pedig azt a 'mi azután következik s viszik be a házba, szobába. Ott lefekteti a fehér ágyra a sáros tetemet és öleli, csókolja — tapogatja.

— Még meleg! A szive dobog! Él! Lélegzik! Hamar orvosért!

A cseléd elsiet.
Egy örökkévalóságnak tetsző negyedóra múlva beállít az orvos, jó ösmerőse, barátja a

még lélegzőnek. Odasiet a sáros alakhoz, kigombolja a kabátját, üterét tapintja, fölébe hajlik, néz, figyel, végre megszólal.

— Hm.

Az asszonyka reménykedve és kétségbeesve tekint az orvosra.

— Szóljon... orvos ur... mi baja — tördeli — mi érte? él-e? megmentheti-e??

A nagy tudományu ember, ki már százszor látta maga előtt a halált, egy szánakozó pillantást vet a zokogó asszonykára, aztán mély, siri hangon mondja:

Legyen erős nagyságos asszonyom. Hagyják itt szegény barátomat. Ó — bocsánat a kifejezésért — *tökréseg.*

Tanítók a bíróság előtt. Magas hivatalánál fogva szeretjük a tanítót valami kiváló embernek tartani, a ki bizonyos tekintetekben fölülte áll némely emberi gyarlóságának. Annál inkább sajnálkozunk, midőn azt látjuk, hogy a jó példaadásra hivatott emberek olyan lealacsonyító szóharcot kezdenek egymás között, mint a jelen példa mutatja. Még a múlt tavasszal történt, hogy a *sár-pentelei évszázó* vizsgán megjelent *Forstner János tánci* tanító, ki az ott látottakról meglehetősen kedvészótlon nyilatkozatot tett később apósa, *Klein Lukács moóri* főtanító és *Vadkerty József szabad-battyáni* esp. plébános, ker. tanfelügyelő előtt. Többek között azt mondta az esperesnek, hogy *Harmati Imre s.-pentelei* tanító némely közismereti tárgy tanítását teljesen mellőzi. Az esperes erre nézve levélben kért felvilágosítást *Schmied Márton s.-pentelei* plébánosól, ki válaszában az egész híresztelést alávaló hazugságnak és rágalomnak nevezte és megjegyezte, hogy *Harmati* annyira bosszankodik, hogy képes volna *Forstner* fölpofozni. Ezen levélről és *Harmati* egyéb nyilatkozatairól *Klein moóri* főtanító tudomást szerzett és egy erősen sértő levelet irt *Harmatinak*, melyben azt „pusztán elvaduit tanítónak“ plébánosát pedig „béresek közé való“ papnak nevezte. *Schmied* és *Harmati* erre *Kleint* becsületsértésért beperelték a székesfejérvári járásbíró előtt, mely a tegnap tartott végtárgyaláson *Klein Lukácsot* 40 forint pénzbüntetésre esetleg 4 napi elzárásra és 10 frt ügyvédi díj megtérítésére ítélte. *Harmati Imre* szintén elmarasztaltatott 6 forint pénzbüntetésben és az esetleg fölmerülő bünygyi költségek megtérítésében. Mindketten fellebbeztek.

— **Értesítés** A t. főnök urak tisztelettel értesítetnek, hogy a kereskedő tanoncok felvétele szept. hó 15-étől kezdve d. e. 11-12 óráig *Kreiser Zsigmond* társulati pénztárnok ur üzlethelyiségeiben eszközöltetik. A tanonc 8 frt. felvételi díj lefizetése mellett felvételi jegyet nyer, a melynek alapján a beírás az iskolai anyakönyvbe a ker. ak. tanári termében szept. hó 18-ikán és 19-én délután 4-5 óra közt történik. A előadás szept. hó 20-ikán kezdődik. Székesfejérvárott, 1899. szept. 13. A keresk. tanoncziskola igazgatósa.

— **A rablógylkos csendőr.** A székesfejérvári honvédkerületi fogháznak most ritka lakója van. *Molnár János* csendőrtizedes ez, a lajtaszentmiklósi rablógylkos, a ki e hó 8-án, péntekre virradóra olyan hajmeresztő büntetést követett el, a mire még eddig nem volt példa a csendőrség 19 éves életében. Az eset a következő: *Hugh Ede* jómódu lajtaszentmiklósi (Sopron megye) vendéglóst és nejét csütörtökről péntekre virradó éjjel orozva megtámadták. *Hugh* ágyban feküdt, midőn, egy koponyájára mért csapás fölébresztette. Kiállítására felesége segélyre sietett, de a támadó baltájával őt is elnémitotta. *Hugh* vendéglős, a ki tagbaszakadt, erős ember, sulyos sebe daczára rávetette magát a merénylőre, a ki még zsebéből borotváját is elővette és sulyos

sebet ejtett a korcsmárosan és nejen. Segélykiáltásaira összeszaladt a szomszédság, de a merénylőt nem foghatták el, mert az éj leple alatt elmenekült. Ugyanebben az időben ment a át községe a csendőrőrs, a ki baltát, borotvát és egy csendőrsapkát talált a ház előtt. A gyanu rögtön a savanyukuti csendőrség egy legényére, *Molnár Jánosra* irányult, kit egyik barátja lakásán Savanyukuton azon éjjel meg is találtak. Az illető maga jelentette föl *Molnár*rt, ki mindent bevallott és megadta magát társainak, kik a hatóságnak azonnal átadták.

Másnap *Jurcsák* csendőrfőhadnagy nagy őrvárattal *Hugh* Edéhez s a feleségéhez vezettette, hogy azokkal szembesítse. *Molnár* a ház előtt könyekre fakadt és fölkiáltott:

— Nem tudom, miért követtem el e gyalázatos tettet!

Midőn az áldozatok elé vezették, *Jurcsák* felszólítására bocsánatot kért az áldozatoktól. Megkérdezte, miért követte el tettetét, ezt válaszolta:

— Egy alkalommal, mikor *Hugh* nekem 20 frtot kölcsönzött, sok pénzt láttam nála, a mi fölkelte bennem azt a szerencsétlen gondolatot, a melynek következményeit, most siratom.

Hugh és felesége kijelentették a rablónak, hogy meghocsájtanak neki, sőt a 20 frtot, a melylyel adós, azt is neki ajándékozzák. *Hugh* még mindig élet-halál között lebeg.

Molnár a minap erősen megvasalva a székesfejérvári kerületi fogházba szállították. A börtönben egyre sir és egész magaviseletén meglátszik, hogy őszintén megbánta szörnyű tettetét. Mivel valószínű, hogy a korcsmáros és felesége föl fognak gyógyulni, *Molnár* nem itéli ki halálra, hanem életfogytig tartó börtön lesz a büntetése. Szüleit, kik becsületes, szegény földművesek a sopronmegyei *Csepregen*, egészen kétségbeesztette fiuk szomorú sorsa.

— **Az aratók fosztogatója.** Megyénköl, *Zichyujfaluból* írják az Alkotmányoknak: *Gr. Zichy János* birtokán, *Hippolit*-pusztán a cséplést nagyperkátai szakmányosok végzik. Kisasszony napján, szeptember 8-án bucsu volt náluk. ez alkalomra be akartak vásárolni egyet-mást, amire szükségük van. De mint hogy a cséplés még folyik s részüket ki nem kapták, vezetőjük, *Kovács Mihály Grünbaum* Bernáthoz fordult, kit a faluban csókos-zsidónak neveznek, hogy mindenik cséplőnek adjon öt forintot; negyvenöt voltak, tehát adott nekik igen szívesen kétszázhusz forintot. Ismerte őket, tudta, hogy a cséplés befejeztével bizton megkapja pénzét odahozzák neki eladni a búzát; hogy ezen mennyit nyer, arról nem szólunk. Mindazonáltal kikötötte, hogy a felvétel napjától számított egy hétre kötelesek legyenek neki ezen summát visszaadni s minden egy forintra négy krajcár kamatot ráadásnak, tehát 220 forintra 8 forint 80 krajcárt egy hétre. Ha egész évig, ötvenkét héten keresztül számítjuk a 8 forint 80 krajcárt, akkor a szegény munkások 220 forint kölcsönért 457 forint 60 krajcár kamatot fizettek volna.

A cséplőmunkások szorultságukban a pénz föl is vették. Mikor ezt megtudta *Mihók Sándor* gazdatiszt, levelet irt *Posics Mihály* plébánosnak, a nagyperkátai keresztény szövetkezet elnökének, kérve őt, hogy *Győri József* és a saját jótállása mellett adjon az embereknek 220 forintot, úgy, hogy azok a fölvevett pénzt a zsidónak azonnal fizessék vissza. A plébános rögtön teljesítette a kérést, s kamat nélkül adta a kölcsönt.

Hát ez csak egy, voltaképpen nem is valami különösen meglepő eset. De hány helyen ismétlődik ez napról-napra, kicsinyben és nagyban! Hogy áll az uzsorás, kezében a nyomorult módon szerzett pénzzel. Iesben a föld népére, mint a pók s hogy húzza, szivja azt az együgyű népet míg a véreben tart! És még mindig akadnak emberek, kik tagadják a szörzetkezetek létjogosultságát.

— **Sok az elmebeteg.** Szomorú jelenségről tanuskodik a belügyminiszternek egy valamennyi törvényhatóságához intézett körrendelete. Ez a körrendelet arról értesíti a törvényhatóságokat, hogy az állami gyógyintézetek ez idő szerint annyira tul vannak zúfolva, hogy azokban új elmebetegét csak rendkívül súlyos esetben, belügyminiszteri engedéllyel lehet elhelyezni. Nehogy tehát hiába utatassák a betegetek és hiába költskezzenek, a belügyminiszter utasítja a törvényhatóságokat, hogy előbb kérdezzék meg az illető intézet igazgatóját, van-e hely? Ha az igazgató tagadó választ ad és a beteget okvetlenül el kell helyezni, akkor arról tegyenek jelentést a belügyminiszternek és kérjenek engedélyt. Mint különben értesülünk, mivel az elmebetegék évről-évre szaporodnak, a belügyminiszterium tervbe vette az elmeegyzintézetek újabb szaporítását.

— **A szegedi kiállítási sorsjáték.** Ma jelent meg a szegedi kiállítási sorsjáték hivatalos nyeremény jegyzéke. E szerint az 50.000 korona értékű főnyereményt, a szegedi tanját a P. betűs 30310. s. sorsjegy nyerte meg, a szerencsés nyerő azonban eddig még nem jelentkezett. A többi nagyobb nyeremények a következő sorsjegyekre esett:

15000	koronát nyert	A	betű	5313	szám
3000	"	"	U	"	26477
3000	"	"	I	"	34432
1000	"	"	D	"	22934
1000	"	"	G	I	45887
600	"	"	K	"	17287
600	"	"	D	"	33146
600	"	"	E	"	33772
600	"	"	F	"	4655
600	"	"	C	"	33303
600	"	"	D	"	22261
600	"	"	G	"	16901
600	"	"	G	"	14470
600	"	"	E	"	991
600	"	"	O	"	5303
400	koronát nyertek:	N	49790,	B	10815.
G	4066,	I	12275,	M	46749.
P	49124,	R	38059,		
R	44844,	S	2783,	S	6350.
200	koronát nyertek:	B	23897,	D	27837,
E	25398,	J	14331,	R	6853,
S	11096,	S	12188,		
T	17507,	V	16303,	Y	23832.

INNEN-ONNAN.

Egy emlékezetes vakáció.

Dél volt. — a kis falu harangja imára szólta a juniusi nap hevéttől munkájukban eltikkadt hűtöket — midőn én bucsut vettem a kedves helyesgtől, melyben ez időtáj a nemzet napszámosa valék.

Nehéz volt távoznom, mert meghatótt a sok jó ismerős szívélyes „Isten-hozzá-ja“.

A faluvég szélső házikójának ki ablaka volt az utolsó, melyből felém a szomorú bucsuszó hangzott. Gyalog lépdeltem a poros uton, a tikkasztó hőség ölmékként nehezedett vállaimra. Lassan haladtam csak, emlékembe idézve a lefolyt év eseményeit, melyek színtere e község vala, melyet most oly fájó szívvel hagyok el.

Fülemben csengtek a jó lelkes bucsuszó szavai, a nála annyira megszokott kis erkölcsi-leccke, amazz utraivalól, ezt szoros megtartás végett adva.

Előttem állt bíró uram rokonszenves arca, hallani véltem még ajkairól azt az őszinte »Isten áldja meg-e-t, melyet vasmarkának kéz-szorítása oly étkékenynyé tett. Megjelent lelki szemeim előtt a közel jövő tarka színű képe. Uj életbe hi a honpolgári kötelesség parancsszava!

Be kelle katonának rukkolnom!

Másnap már K.-ban voltam. Julius 1-je van! A katonai pontosság eddig még csak hírből ismert szigorú szabályainak derekasan megfelelő, a kitűzött jelentkezési idő előtt jóval álltam már oda a »Cadre«-iroda elé és »forsrifos« haptákban vártam a történéseket. Így multak el perczek, órák.

Már mindnyájan együtt voltunk!

Az iroda ajtajának minden nyílásától vártuk ezen már alig kellemes állapot megszüntetését hozó intézkedést. A ki-be járó tisztek mindegyikében leendő vezérünket véltek láthatni s mint ilyenre alázteljes tekintettel igyekeztünk már előre is a lehető legjobb benyomást gyakorolni; míg azok éppen nem látszottak minket észrevenni.

A behívó jegyven előt jelentkezési idő után három egész órával csakugyan megérkezett az az üdvözítő pillanat, melyben végre még észrevettünk. E kedvező körülményt egy »gefreiter« a »vitéz« kapitány ur azon egyenes és félreérthetetlen üzenetével hozta tudomásunkra hogy: »Csendben legyünk!

(Istenem! hisz mely hallgatásunk hangosan hirdeté kifogástalan viselkedésünk!)

A gefreiter ur kezde most bennünket nagyság szerint »glédá«-ba állítani. Kedvességének legkisebb jelét sem adva cibált ide-oda. Egyikünknek a vállát találta ferdén állónak, másiknak a fejével volt baja, bal szomszédomnak kalapja helyesebb elhelyezésére adott utasításokat, velem pedig egyáltalában nem volt kibékülve. Test terjedelmem látszott tetszésével nem találni. Mutató ujjának jelentőségételjes bőködésével, fontoskodó arc kifejezéssel konstatálta bennem a gléda legulsóbb emberét és kegyesen megjósolta, hogy hát majd 8 heti »masieren-mars« megveszi rajtam perzentjeit. — Mielőtt még néhány izetlen összehasonlítást tett egy némely karrárs orrára, szeméire vonatkozólag: magas felsőbbsségének büszke érzetével távozott a posztó csillagos órnagy, hogy jelentse végzett dolgát.

Néhány percze ezután láthatóvá lett a kapitány daliás alakja, ki hatalmának teljes tudatában kardsörtetve lépett elénk, hogy m... sa fölöttünk az első szemlét. Legelső tekintetre is fölismertük, hogy nem magyar ember.

Rideg arcvonásainak méltó kiegészítése volt a fogai között keményen szorított égő virginia, melyre kijövelele előtt kevéssel gyújthatott, hogy ekként fenhatóságának szembetűnő tanujelét is adja. Gógós mosoly előzte meg szavait, midőn azt kérdé tőlünk, »tudunk e már némétil beszélni, mert, hogy itt ez lesz ám a muttersprach.

Mindnyájan éreztük e gunyos szavak fájdalmas szurását, de nem értünk rá fölöttük sokáig gondolkodni, mert egy második perczen már hangzott a gefreiter parancsszava: »előre!

Egy órával a történet után már benn voltunk a számunkra kijelölt kaszárnyában. Magas meztelen falak, szokatlan zaj, dobörgés, kardsörgés, mindmegannyi vegyes benyomást tett reánk. Alig barátokoztunk meg új otthonunkkal, már is változatos perczek következtek. A gyakorlatról megérkezett századok legénysége minden fíradalma dacára, azon porosan kíváncsian tödült czig szobánkba, hogy lássa ujoncz bajtársait.

Érdekes színvegyületet nyújtott a kép, mely a tarka-barka ruhás tanítók és az egyenruhás »öreg katonák« elvegyülése folytán rajzolódott. Mi a katonai regulák, szokások felől kérdeztük őket.

Ok sajnálkozva fölöttünk, mesélték átélte dolgaikat Elrámitó vonásokkal esesteték az »obriktofás« martiroságát.

Szóltak arról a nagy »ordnunge«, melynek itt lenni »muszáj«. A »cimmer-vizit-rol, melyet ha X. Y. »oberleidinant« ur tart, mindig van »stróf«. A rövid vasat is bemutaták. stb.

A hallottak fölött elmélkedénk, midőn belépett az őrmester ur. Művelt ember benyomását tette, ki felismerni látszott kénytelen helyzetünk zavarát.

Barátságos, szelid hangon beszélt s felszólította, kövessük őt a »magasin«-ba, hol ő majd »czibik« ruháikat katonáival cseréli fel.

Érdekes pillanatok voltak ezek. Keserűen csalódtak, kik magukban már előre ilyen-amolyan »fess« katonát képzeltek. A raktárba érve rámutat az őrmester egy ruhahalmazra, mondván: »válassz on ki-ki magának nagyságáh«-z képest öltönyt, ez van önöknek

szánva! Felvettünk egyet-egyet, kérdőleg néztünk egymásra, torkunkon akadt a piszok. De őrmester ur! hisz ez mind rongyos, foltos, szikzos. Nolle-velle, a sok rossz közül választanunk kelle egy-egy rosszat. Szomorú megnyugással vártunk.

Az alkonyódó nap sugarai mosolygva szűrődtek át a nagy ablakon, megvilágítva azt a tizenkét kicserélt alakot, kik sehogy se tudják magukat beletalálni abba a »komisz mondur«-ba.

O. pályatárs abcés könyv nagyságu foltokkal ellátott nadrágot csak az én kolomp keménységű bakancsam multák fölül, melyeknek patkó-klattyogásáról még a további hetekben is távolról felismerhető voltam.

Beesteledett. A nap izgalmai álomba merítének, de a »sontkemény« »kopfpolszter« kegyetlen nyomása többször megszakította álomat. Még mielőtt másik fülmet is hasonló fájdalmas sorsra juttathattam volna, harsány »auf« hangzék a szobák egyikében, mi refrainszerűleg ismétlődve, egy-egy erős ajtócsattanással közeledett felénk. Alig értem rá e nyugalmazavaró láma fölött kellőképp megbotránkozni, megnyílik szobánk ajtaja s itt is hangzik az: »auf!

Most lett csak érthető előttem e szóciska nagy jelentősége.

Hajnalhasadta már ott talált bennünket a tágas kaszárnyaudvar egyik sarkában. »Reksét«, »Linksót« hangzik a kemény vezényszó. Önkéntelen gépszerűséggel tesszük már a mozdulatokat. Multak a napok, ezekkel fogytak a hetek is. Megacélozott már minket is a kaszárnya szelleme, és nem kisérő többé kivonulásunkat százak szánalmas tekintete. Mi is kész katonák vagyunk!

Freiter urunk jóslata rajtam sajnosan beteljesedett. Kapitány urnak is tökéletes igaza volt. Az »öreg katonák« sem hazudtak sokat.

Végre megvirradt a várva-várt nap is és mi »abíroltunk«.

Reposó örömtől áthatva hagytuk el a kaszárnya rideg falait s egy szabad lélekzettel ébresztettünk életre szívbadt lelkeinket. Senki sem vezényelt »előre« mégis siető haladánk, vissza sem nézve a tájra, melyen annyi panaszos sóhaj röpült el ajkainkról.

Isten veletek társak!

A kis falu barangja estimára szólítá az augusztusi nap fíradalmaiból hazatérő hívőket, midőn átléptem a kedves hajlék küszöbét, melyben annyi gyönyörrel rebeghettem: Itthon vagyok!

Demuth Gyula.

IRODALOM.

Az első fecske. A külföldi olcsó kiadású regényvállalatának az utóbbi esztendőben nagyon megfogyott nálunk a hitele. Az olvasóközönség végre rájött az olcsóság nyitjára, észrevette hogy azok a német regények, amelyeket potom áron vesztegetnek, tizenkettő rangú írók termékei. Az izlés és a kritika fejlődésének erre a fokára érve, a magyar irodalom barátainak jól esik konstatálni, hogy van egy magyar vállalat, amely olcsó kiadásban népszerűsíti a legjelesebb magyar és külföldi írók műveit. Annak az óriási erkölcsi sikernek, amelyet a Singer és Wolfner cég kiadásában megjelenő *Egyetemes Regénytár* immáron tizenegyedik évtolyamában elért, az a kritériuma, hogy a kiadók mesés olcsó áron, dízes kiállításban teszik népszerűvé a legjelesebb irodalmi termékeket. A tizenegyedik évfolyamnak most jelent meg a 18-ik kötete, ez is szép angol vászonkötésben. Az új kötetben, amelyek *Az első fecske* a címe, *Herczeg Ferenc* tizenöt novellája van. Herczeg Ferenc írásaira jelzőket pazarolni szükségtelen, az ő sajátosan élénk, karakterisztikus és mindenek fölött magyaros elbeszélő modora ismeretes mindenki előtt. Ez az új kötet is tele van az ő egyedüli kvalitásaival, amelyek olyan vonzóvá teszik minden írásait. *Az első fecske* ára egy korona.

— **Erkölcstan a középiskolák felsőbb osztályai számára.** Irta: *Demény Dezső*, az esztergomi főgymnázium vezetője engedelmével. Budapest, 1899. 8-rét, 118 lap. A Szent-István-Társulati szakértői kedvező bírálata alapján kiadta *Demény Dezső* főgymnáziumi hittanár *„Erkölcstan“* c. munkáját, mely szerző közép-

iskolai tankönyveinek sorozatában a harmadik. Szerző munkáját főképp azok a jó tulajdonságok ajánlják, melyeket előző köteteiben is dicsegettel emelt ki a kritika: a tárgy helyes megválasztása és felosztása, világos, könnyen érthető előadás és zamatos magyar nyelvezet; ehhez járul még jelen munkájában különösen kiemelendő előnye: a gyakorlatiaság. Nem az a célja, hogy holt szabályok felsorolásával túltölje a könyvet s a tanuló kedvét, szeretetét elvonja a tárgytól, hanem hogy az életnek tanuljanak az életből, hogy a keresztény erkölcs tan milyen életet követel a hivatástól. Ezért, amit se hazai, sem a külföldi tankönyvirodalomban ilyen formában nem találunk, szerző részletesen tárgyalja a főbb ima formákat, a misehallgatás módját, az összes szentségekre vonatkozó erkölcsi szabályokat dióhéjban, továbbá a tanulók szellemi fejlettségének fokához mérten kifejti korunk főbb erkölcsi tévedéseinek mibenlétét: a spiritizmusét, a szocializmusét; megcáfolja eze szekták tagjainak szobásos ellenvetéseit s megtanít még arra is, mikép lehet ezen áramlatokkal megküzdeni. Végül arra buzdít, hogy a keresztény elveket ne csak ismerjük, hanem gyakoroljuk is, azért különösen megemlékezik a keresztény jámbor társulatokról, melyek célja: az erkölcsös és hitbeli tökéletességben való előrehaladás, az anyaszentegyház terjesztése és a felebaráti szeretet gyakorlása: ezért hangsúlyozza, hogy mindenkinek Isten parancsolt kötelessége egyházát és hazáját szeretnie és értük minden áldozatot meghoznia. Meg vagyunk győződve, hogy a középiskolai hittanár urak, de kivált a tanulók hasznos és jó munkát nyertek *Demény Erkölcstanában*. A munka ára fűzve 1 kor. 20 fillér, kötve 1 kor. 60 fillér. Kapható és megrendelhető a kiadó Szent-István-Társulat könyvkiadó-hivatalában Budapest, VIII. ker. Szentkirályi-utca 28. sz. alatt.

„A Ministrálás módja“ című füzet jelent meg Keszthelyen *Nádai I.* könyvnyomdájában. Összeállította: *Bonts József* lelkész. E kiadás egyesíti magában mindazon előnyöket, melyeknek hasonirányú művek örvendenek. A latin szöveg egy van írva, a mint olvasni kell. A minister gyermek teendőiről bő magyarázatot ad. E mellett a legolcsóbb a hasonló kiterjedésű kiadások között. Ara: 2 krajczár. Ajánljuk a hitoktató és tanító urak figyelmébe.

KÖZGAZDASÁG.

A jégfelhők ellen.

A gazda legnagyobb réme a jégeső, amely pár perc alatt milliókat érő vagyont tönkre tesz, nemzetek reményét megsemmisíti. E pusztító elem lényegével maga a tudomány sincsen tisztában. Ujabban nagy szenzációt keltett a felfedezés, hogy a viharban való ágyúzással a jégfelhők képződését meg lehet gátolni.

E kísérleteket tudvalegleg első ízben Stájerországban végezték s azóta az egész ipara keletkezett a jégfelhő-űző ügyeknek, mozsaraknak. Ilyen mozsarakat állított ki Szegeden Unger Mór czillii gyáros, amelyek ott a közbizalmat tárgyai voltak. Unger jégfelhő-űző mozsarai két részből állanak: a szorosabban vett mozsárból s a vele kapcsolatban levő tölcser-szerkezetből. A tölcser álerészen gyűrű van, amely a levegő szabad áramlását akadályozza. A tölcser három kovacsolt vasból való alapon nyugszik. A mozsarat kétféle módon sütik el: gyújtó-zsinórral vagy gyutacsal. A mozsarat 6 dekagramm löporral megtöltik, aztán vékonyabb felével a tölcser-szerkezet csővébe, vastagabb nyílásával pedig gumilapra illesztik. A löpor nagy robbanással explodál. A löpor gázai a tölcser-szerkezet vezető-csővébe tödülnek, a tölcserben a levegőt felmelegítik, kité-

gitják, illetőleg megsűritik. A megsűritett gázok a tölcserre nehezedő légoszlop nyomása miatt tódulhatnak ki azonnal. A robbanás azonban a tölcser közepét áttűri, óriási légoszlopot tol el maga előtt, a megsűritett gázokat pedig magával ragadja. A gázok a gyűri befolyása alatt ciklonyszerű légáramlás okoznak, úgy, hogy a legmagasabb levegőrétegekben is 20—24 másodpercig tartó zugás-morajlás, fűtülés hallatszik, a levegő hőmérséklete szerint. Ha több ilyen mozsarat sütünk el egymásután különböző irányokban, kétségtelen, hogy akkora légáramlás keletkezik, mely a jégfelhők képződését megakadályozza. A jégfelhők tudvalevőleg a tudományos elmélet szerint is csak nyugodt levegőben képződnek.

Unger jégfelhő-űző mozsarai sok mindenféle előnnyel kínálkoznak. Kezelésük könnyű, a súlyuk mindössze 3-5 kgr., 6 dkgr. löpor elég a töltésükhöz, fojtást használni pedig semmi esetre sem szabad. Ez kiváltképpen a kezelő-személyzet testi épességét biztosítja, minthogy itt a robbanás teljesen kizártnak tekinthető. Gyutacsossal való elsűtéstük is felettébb ajánlja Unger mozsarait, minthogy esős időben a gyújtó-zsinór átnevesszedhetik és használhatatlanná válik. Minthogy nagyobb uradalmakban ország-szerint kísérleteznek a jégfelhők ellen való lövöldözéssel, a gazdák bizonyára ezeket a mozsarakat fogják használni, melyeknek elmés szerkezetéről a szegedi kiállításon maguk is meggyőződtek.

* **A pinczeszövetkezetekről.** A szövetkezeti eszmének szőlő- és borgazdaságunk jövőjére kiható nagy fontosságát szem előtt tartva, a földmivélsügyi miniszter még a múlt évben pályázatot hirdetett e tárgyra vonatkozólag egy népies utmutatás megírására. Ezen pályázat eredményképp adta ki a földmivélsügyi miniszter az utmutatásnak magyarázó részét és ahhoz csatolva egy hivatalosan szerkesztett alapszabálymintát, a mely pinczeszövetkezetek létesítésének alápjál szolgálhat. Ezen füzet arra szolgál, hogy főleg a kisgazdákat felvilágosítsa arról, hogy miként lehet módjukban a nagykereskedelem mellé táplálására szolgáló, egyenlően kezelt egyforma minőségű nagy bortömeget előállítani. A szövetkezetek arra vannak hivatva egyrészt, hogy a termelőknek boraik jobb értékesítését biztosítsák s másrészt, hogy a kereskedelemnek gazdag forrásokat nyisson meg, a melyből anélkül, hogy visszaélésektől tartaniok kellene, megnyugvással szerezhetik be készleteiket. Ezen utmutatás a törvényhatóságoknál, azok közigazdasági előadónál, az állandó gazdasági tudósítóknál, gazdasági egyleteknél és a szőlészeti és borászati szakközegyeknél *díjtalanul* megszerezhető. Így nálunk *Dieballa* György közigazdasági előadónál kapható az érdekes és föltöbb hasznos füzetecske, melyet az érdekeltek figyelmébe ajánlunk.

+ **Tengeriselyem és tökmag értékesítése.** A magyar kiviteli és csomagszállítási részvénytársaság, Budapest, Méréleg-utca 11., a következőkre figyelmeztet: A kukoriczaselymet (cezernát, haját) fosztás alkalmával nem kell a hántás közé dobni, mivel azt a jószág úgy se eszi meg, hanem különítsük el, szárítsuk jól meg, akár napon, akár padláson vagy görében, dobassuk ki belőle az elégett fekete színűt, a többi sárga és barnás kukoriczaselymet a társaság megveszi. A tökmagot ne tessük fel, hanem jobban értékesíthető, ha megszártva és szárostán áttereszelve, eladatik. Fentnevezett társaság minden mennyiséget értékesíthet.

+ **Gyümölcs és általános kertészeti kiállítás Budapest.** Az Országos Magyar Kertészeti Egyesület már tavaly ősszel szándékozott Budapestben egy kertészeti és gyümölcskiállítást rendezni, mely boldogult királynéknak eihalózása folytán hazánkát ért országos gyász miatt elhalasztatott. Az egyesület minap tartott választmányi ülésében egyhangulag elhatározta, hogy ezen kiállítást ezen őszön annál is inkább megtartja, miután *Darányi* Ignác földmivélsügyi miniszter leiratában az egyesület támogatását helyezte kiltásba. Ezen kiállítás f. évi október 7—15-ig fog a városligeti kereskedelmi muzeum (nagy iparcsarnok) épületében megtartatni és azon gyümölcsöt, szőlőt, zöldségféléket, fákat, virágokat, kertészeti gépeket, terveket és eszközöket lehet kiállítani. A kiállítás a gyümölcsre és terményekre országos, a gépek és eszközökre nézve nemzetközi jellegű leendő. Térdj nem fizetetik, de a kiállítandó tárgyak bérmentve lesznek beküldendők. A kiállítás egybe lesz kötve *gyümölcsvásárral* is, hol a közönség közvetlenül a termelőtől fogja gyümölcszükségletét beszerezhetni. Bejelentések *szeptember hó 25-ig* fogadtnak el. Bejelentési ivatek és programot küld az Orsz. Magyar Kertészeti Egyesület titkári hivatala (IV. ker. Koronaherczeg-utca 16. sz.) valamint az orsz. gyümölcsészeti miniszteri biztos (Földmivélsügyi miniszterium) is. A gyümölcsvásárra a külföldi kereskedők is meg fognak hivatni.

Gabonaárak.

— 1899. szeptember 16. —

Buza	7.90—8.20.
Rozs	5.90—6.20.
Arpa	4.70—6.30.
Zab	5.40—5.80.
Kukoricza	5.70—

Felölös szerkesztő: *Chay Antal.*

Vasuti menetrend.

Érvényes 1899. május 1-től október 1-ig.

Budapest indul	Székesfejérvár érkezik	N.-Kazissa indul	N.-Kazissa érkezik
Szem. v. 6.50 reg.	9.01 d. e.	9.26 d. e.	1.40 d. u.
Gyors v. 8.00 reg.	9.16 d. e.	9.21 d. e.	11.57 d. e.
Szem. v. 1.30 d. u.	3.35 d. u.	3.45 d. u.	8.05 este
Szem. v. 4.25 d. u.	6.22 este	6.32 este	8.40 este*)
Gyors v. 8.00 este	9.17 este	9.22 este	12.07 éjjel
Szem. v. 9.25 este	11.33 este	11.43 este	3.52 éjjel

*) Csak június 1-től közl. Boglárig.

N.-Kazissa indul	Székesfejérvár érkezik	Budapest indul	Budapest érkezik
Szem. v. 12.15 éjjel	4.16 reg.	4.24 reg.	6.31 reg
Gyors v. 5.47 reg.	8.27 reg.	8.35 reg.	9.53 reg
Szem. v. **)	**)	7.05 reg.	8.58 reg
Szem. v. 9.30 d. e.	2.03 d. u.	2.35 d. u.	4.43 d. u.
Szem. v. 2.00 d. u.	6.13 d. u.	6.23 este	8.33 este
Gyors v. 5.03 este	7.48 este	7.58 este	9.20 este

**) Június 1-től Boglártól közlekedik, honnan indul reggel 5 óra 5 perczkor.

Június 1-től seopt. 15-ig vasár- és ünnepnap közlekedik.

Boglár indul	Székesfejérvár érkezik	Budapest indul	Budapest érkezik
Sz. v. 7.35 est	9.45 este	9.51 este	11.25 este.

Komárom indul	Székesfejérvár érkezik
Szem. v. 4.07 reg.	6.54 reg.
Szem. v. 12.14 d. u.	2.27 d. u.
Vegy. v. 6.20 este	11.09 éjjel

Székesfejérvár indul	Komárom érkezik
Szem. v. 6.15 reg.	8.40 reg.
Vegy. v. 10.00 d. e.	2.50 d. u.
Szem. v. 9.32 este	12.32 éjjel

KNAZOVITZKY BÉLA

kalap, uri és női divatú raktára
SZÉKESFEJÉRVÁR
Nádor-utca.

Eladás a legszolidabb áron!

Ajánlja a nagyérdemű közönség figyelmébe az őszi időnyre dusan felszerelt raktárát u. m.

férfi és fiu kemény és puha kalapok
a legdivatosabb formák és színekben.

Nagy választék nyakkendő ujdonságokban

A legjobb fehérneműek

ingek, gallérok, kézelők, lábvalók
és zsebkendők.

Szövött és kötött árak, Jäger és Trier alsó ruházat, harisnyák. — Berliner kötött mellények, sapkák, lopkák stb.

ESÖERNYÖK.

Vadász és sport cikkek.

Mindennemű

fiu-, leány és férfi sapkák.

Legjobb prágai bőrkeztűk

1 frt, 1 frt 20 kr.

FIU- ÉS LÁNYKA RUHÁK.

Fél és magas szárú posztó és bőrözött cipők.
UDONSÁG! UDONSÁG!

Barchet és casan női blousokban.

Chiffonok, vásznak, diszek, csipke, szallag, bélés és rövidáru cikkek a legutányosabban.

Eladás a legszolidabb áron!

Bérbeadási hirdetemény.

Duna-Adonyban, Fejérmegyében. az uradalmi nagy- vagy Szarvas vendéglő mellékhelyiségeivel és a szőlőhegyen fekvő két pinczével együtt 1900. január 1-étől kezdődőleg bérbe adando 3 vagy több évre. Duna-Adony vasuti-, gőzhajózási-, posta- és táviró-állomás, járási-bíróságnak és az uradalomnak székhelye. Ajánlatok, melyekhez a felajánlott évi bérösszeg tíz százaléka bánatpénz gyanánt is csatolandó, folyó évi október hó 15-éig dr. Szebeny Antal uradalmi jogigazgatóhoz (lakik Budapest, I. k. Krisztina-kört 117.) intézendők, s ugyanott a bérleti feltételek is megtekinthetők, vagy kívánatra levélbe megküldetnek. Bérbeadó uradalom fenntartja magának, hogy az ajánlatottevők között tekintet nélkül az ajánlott bérösszeg magasságára, szabadon választhasson.

Kelt Budapestben, 1899. auguszt. 26-án.

Az uradalmi jogigazgatóság.

KÁVÉ

Fiuméból.

közvetlen a tengeri hajóról szétküldve

- I zsák 4 kgr. Rió kávé jó ízű 4.60
- I zsák 4 kgr. Portoriko kávé nagyszemű 5.60
- I zsák 4 kgr. Kuba kávé nagyszemű . . 5.76
- I zsák 4 kgr. Portoriko gyöngykávé . . 6.12
- I zsák 4 kgr. kék Jáva gyöngykávé . . 6.80

elvámolva, bérmentve és csomagolva minden más költség nélkül.

A rjgzéket és látképes levelezőlapot kívánatra ingyen küld.

FRATELLI DEISINGER,

FIUME, szabad kikötő 55.

A magyarországi kivételek bevérsírlási forrása. 195. 16-16

Alólirottak

mint a székesfejvári Egyházmegyébe kebelezett Szabadbatthyáni-róm. kath. Egyház előljárói, jelen soraikkal teljes megelégedésüket nyilvánítják Purger J. B. urnak (Gröden, Tirol) az általa készített Jézus szent Szive szobor szép kiviteléért, Purger urat lelkiismeretéért, művészies munkájáért, mint a róm. kath. Egyház hívét bárkinek legmelegebben ajánljuk.

Szabadbatthyán, 1899. augusztus 16-án.

Vadkerty József,
egyeses plébános.

Walper József, Schusztér Károly,
közs. jegyző. urad. felügyelő.

A szobor ára 135 ctmres 125 frt.
249. 6-2. 150 ctmres 150 frt.

Hirdetéseket

a „FEJÉRMEGYEI NAPLO“ részére jutányos árért vesz fel a kiadóhivatal (Szammer Imre könyvnyomda.)

Számlák, körlevelek és árjegyzékek tisztán és csinosan!

ALAPÍTOTT 1871.

SZAMMER IMRE

könyvnyomdája (gőzerővel)
KÖNYVKÖTÉSZETE
ES LEVELBORÍTÉK-GYÁRA

— * SZÉKESFEJÉRVÁROTT. * —

Készít minden néven nevezendő

KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT.

Raktárt tart kész nyomtatóanyagból:

Városi és községi előljárók és árvaatyák számára. Szolgabírói hivataloknak. Ügyvédek, járásbíróságok és végrehajtók részére. Róm. kath. és ref. lelkészi hivatalok számára. Takarékpénztárak, segély-egyletek, kaszinók és olvasókörök részére. Uradalmak, bérlok és gazdák számára. Gyógyszertártulajdonosok részére. Kereskedők, iparosok és ipartársulatok számára. Szállodatulajdonosok és vendéglősök számára.

Továbbá:

IRÓPAPIROK, LEVÉLBORÍTÉKOK és LEVÉLPAPIROKBÓL.

mindkétben

IRODAI SZEREKBŐL:

tinták, írónok, valódi aczet- és r-izottak tollnyelvek, peccsívászkok s több effélékből jutányos árak mellett!

Meghívó-, belepti-, cím- és látogató-jegyek díszesen!

Nincs többé lábfejás

sem tyukszem, sem izzadós láb, nincs többé bőrkeményedés, sem lábdaganat, nincs többé fagyos láb, sem lábégés. Rövid idei viselés után megkönnyebbül a járása annak ki cipőit Dr. Högyes-féle az egész világon szabadalmazott asbest-talpbetettel látja el.

Számtalan köszönő levelek közül csak kettőt említnék. KÖSZÖNETNYILVANÍTÁS.

Ő cs. és kir. Fensége Lipót Salvator főherczeg udvarmesterei hivatala. Budapest. Általános Asbestáru-Gyár.

Cs. és kir. Fensége Lipót Salvator főherczeg az asbesttel bélelt cipővel nagyon megvan elégedve. Hosszabb gyalog kiránduláson használta e cipőket és érezte, hogy lábai nem úgy fáradtak ki, mint más közönséges cipőknél. Küldök egy pár vadász-cipőt, hogy annak a mintájára készítsenek másikat asbesttalpbetétessel, ugyanannál a cipésznél s aztán küldje ide.

Hisszük, hogy e vadász-cipők ép oly jók lesznek és ép oly megfelelők, a mint megfelelők voltak a szaloncipők. Zágráb, 1898. július hó 8-án.

KRAHL, huszárkapitány.

Magyarország volt miniszterelnöke, a közigazgatási bíróság elnöke, a következőket írja:

Tisztelt Doktor ur!

Az asbest betétű cipők kitűnőeknek bizonyultak, szilárdan és puhán járok; megszűnt minden lábfejásom, úgy hogy — azt hiszem — lábbajom semmi további orvoslást nem igényel. Szives tanácsát köszöni

Dánáson, 1897. évi szeptember 17-én

tisztelő hiva Vekerle Sándor.

Az asbest talpbetétek kitűnőségét legjobban bizonyítja az is, hogy a cs. kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek már eddig is

22500 pár szállítattott.

Nagybani elárúsítás: az Országos Központi főraktárban. Általános Asbestáru-Gyár betéti társaság. Budapest VI. Sziv utca 18.

Páronkint való elárúsítás Székesfejérvár és Fejérmegye részére.

Langraf Gábor és Fla bőr- és cipész kellékek áruházában Székesfejérvárott, belváros Jókai-utca 8.

Férfiak és nők részére

Á r a k:

Leányok és Guk részére

- kettős vastagságu, párja 120
- egyszerű vastagságu, párja 60
- Asbest homok talp, párja 40

- kettős vastagságu, párja . . . . .60 kr.
- egyszerű vastagságu, párja . . . . .30 kr.
- Asbest homok talp, párja . . . . .20 kr.

Hintő por csomag 30 kr.

Visszontelárusítóknak megfelelő engedély.

Naponta postai szétküldés oszaki utánvétellel, vagy a pénz előleges beutódása mellett. — Csomagolás ingyen.